



לקריאת הגרסה האנגלית המלאה: 10.1787/9789264235120-en

## ביחד: מדוע פחות אי-שוויון מועיל לכולם

תקציר בעברית

### אי שוויון בהכנסות גדל בתקופות טובות ובתקופות לא טובות

ברוב הארצות, הפער בין עשירים ועניים נמצא ברמתו הגבוהה ביותר ב-30 השנים האחרונות. במדינות OECD כיום, 10% העשירים ביותר באוכלוסייה מרוויחים פי 9.6 יותר מהכנסתם של 10% העניים ביותר. בשנות ה-80, עמד שיעור זה על 7:1. בשנות ה-90 עלה ל-8:1 ובשנות האלפיים עלה ל-9:1. במספר משקים מתעוררים, במיוחד באמריקה הלטינית, הצטמצם האי-שוויון בהכנסות, אך פערי ההכנסות נותרו על פי רוב גבוהים מאלו שנמדדו במדינות OECD. בתקופת המשבר, הוסיף האי-שוויון בהכנסות לגדול, בעיקר בגלל הירידה בתעסוקה; חלוקה מחדש באמצעות מסים והעברות קיזזה אותו חלקית. עם זאת, בקצה הנמוך ביותר של חלוקת ההכנסות, ההכנסות הראליות של משקי בית צנחו במידה ניכרת בארצות שנפגעו הכי קשה מהמשבר.

הדיון האחרון שהתנהל בנושא האי-שוויון התמקד ברובו בשיאני השכר, במיוחד ב-"1% העליון". מובנת פחות היא הירידה היחסית שנרשמה בקרב בעלי השכר הנמוך ומשקי הבית בעלי ההכנסות הנמוכות, לא רק 10% הנמוכים ביותר אלא 40% הנמוכים ביותר. דוח זה מתמקד במיוחד במשקי בית אלה, וחוקר את אחדים מהגורמים שהחלישו את מעמדם הכלכלי ואת מגוון קווי המדיניות האפשריים שיכולים לסייע לטפל באי-שוויון ההולך וגובר.

### אי-שוויון גבוה יותר מצמצם את הצמיחה הכלכלית ופוגע בהזדמנויות

מעבר להשפעתו על הלכידות החברתית, אי-שוויון שהולך וגדל פוגע בצמיחה הכלכלית בטווח הארוך. לדוגמה, על פי הערכות, העלייה באי-שוויון בהכנסות בין השנים 1985 - 2005 הפחיתה את הצמיחה המצטברת ב-4.7 נקודות אחוז בממוצע בין השנים 1990 - 2010, במדינות OECD שיש לגביהן סדרות נתונים ארוכות. הגורם המניע העיקרי הוא הפער ההולך וגדל בין משקי בית בעלי הכנסה נמוכה - 40% נמוכים בהתפלגות - ובין שאר האוכלוסייה.

מנגנון העברה עיקרי בין אי-שוויון וצמיחה הוא השקעה בהון האנושי. אף כי תמיד ישנו פער בהישגים בלימודים בין אנשים בעלי רקעים סוציו-אקונומיים שונים, הפער הולך ומתרחב במדינות שבהן האי-שוויון גבוה, שכן אנשים במשקי בית מיעוטי יכולת נאבקים כדי לקבל גישה לחינוך איכותי. משתמעות מכך כמויות גדולות של פוטנציאל מבוזז וניידות חברתית פחותה.

### עלייה במספר העבודות הלא סטנדרטיות יכולה ליצור הזדמנויות תעסוקה אך גם תורמת לאי-שוויון רב יותר

עבודה זמנית ובמשרה חלקית ועבודה עצמאית מסבירות כיום כשליש מכלל התעסוקה במדינות OECD. מאז אמצע שנות ה-90, יותר ממחצית מכל המשרות החדשות היו בצורת עבודות לא סטנדרטיות. מבחינות רבות הנוגעות לאיכות העבודה, מצבם של רבים מהעובדים הלא סטנדרטים גרוע יותר, למשל מבחינת הכנסות, בטיחות עבודה או גישה להכשרה. במיוחד, עובדים זמניים בעלי מיומנויות נמוכות מתמודדים עם קנסות שכר ניכרים, אי יציבות של השכר וצמיחה איטית יותר של השכר.

שיעורי העוני בקרב משקי בית התלויים במידה רבה בהכנסות מעבודה לא סטנדרטית גבוהים יותר (22% בממוצע), והעלייה במספרם של משקי הבית האלה במדינות OECD תרמה לאי-שוויון הכולל הגבוה יותר.

עבודה לא סטנדרטית יכולה להיות "אבן קפיצה" לתעסוקה יציבה יותר - אך זה תלוי בסוג העבודה ובמאפייני העובדים ומוסדות שוק העבודה. בארצות רבות, סיכוייהם של העובדים הצעירים יותר, ובמיוחד של הזמניים מביניהם, לעבור לעבודה יציבה יותר, שתסלול בפניהם קריירה, קטנים יותר.

## נשים רבות יותר בכוח העבודה מצמצמות את האי-שוויון

נשים רשמו התקדמות ניכרת בצמצום פערי ההשתתפות, השכר והקריירה לעומת גברים, וזה בלם את האי-שוויון ההולך וגדל. ואולם, סיכוייהן של נשים לעבוד בעבודה שמשלמת שכר ולהרוויח כ-15% פחות מהגברים עודם נמוכים ב-16%. אילו נותר שיעור משקי הבית שבהן נשים עובדות ברמות של לפני 20 - 25 שנה, האי-שוויון בהכנסות היה עולה בממוצע בכמעט נקודה אחת במדד ג'יני. ההשפעה של חלק גדול יותר של נשים עובדות משרה מלאה ושל שכר יחסית גבוה יותר לנשים הוסיפה נקודה נוספת.

## ריכוזי עושר גבוהים מגבילים הזדמנויות השקעה

העושר מרוכז הרבה יותר מהכנסה: בממוצע, 10% ממשקי הבית העשירים ביותר מחזיקים במחצית מכלל העושר, 50% הבאים מחזיקים במחצית השנייה כמעט, ו-40% הכי פחות עשירים מחזיקים מעט יותר מ-3%. בה בעת, רמות חוב גבוהות ו/או החזקות נכסות משפיעות על יכולתו של המעמד הבינוני הנמוך יותר לקחת על עצמו השקעות בהון אנושי או השקעות אחרות. ריכוז עושר גבוה יכול להחליש צמיחה פוטנציאלית.

## תכנון חבילות מדיניות להתמודדות עם רמות גבוהות של אי-שוויון ולקידום הזדמנויות לכולם

לרשותם של מעצבי המדיניות מגוון מכשירים וכלים שמאפשרים להם להתמודד עם האי-שוויון ההולך וגדל ולקדם הזדמנויות לכולם. כדי שחבילות מדיניות אלה יצליחו, דרושים שני דברים: יש לתת אמון רב במוסדות ולקיים דיאלוג חברתי אפקטיבי. צמצום הפער ההולך וגדל בין עשירים ועניים וקידום הזדמנויות לכולם מצריכים חבילות מדיניות בארבעה תחומים עיקריים:

- השתתפות נשים בחיי הכלכלה: ממשלות צריכות לשאוף למדיניות שמבטלת את ההתייחסות הלא-שוויונית כלפי נשים וגברים בשוק העבודה ולהסיר מחסומים שמונעים העסקת נשים והתקדמותן בקריירה. זה כולל אמצעים להגברת פוטנציאל ההשתכרות של נשים המשתכרות משכורות נמוכות וטיפול בתקרת הזכוכית.
- קידום תעסוקה ועבודות איכותיות: קווי מדיניות צריכים להדגיש גישה לעבודות והשתלבות בשוק העבודה. יש להתמקד בקווי מדיניות שעניינם כמות העבודות ואיכותן; עבודות שמציעות קריירה ואפשרויות השקעה; עבודות שהן אבני קפיצה, לא מבוי סתום. עיסוק בפילוח שוק העבודה הוא אלמנט חשוב לשיפור איכות העבודה וטיפול באי-שוויון.
- מיומנויות והשכלה: התמקדות בשנים המוקדמות, ובצורכיהן של משפחות עם ילדים בגילאי בית ספר, חיונית כדי לטפל בפערים הסוציו-אקונומיים הקיים בחינוך. יש לעשות יותר כדי לספק לצעירים את המיומנויות הנחוצות להם על מנת שיזכו בהתחלה טובה בשוק העבודה. כשהכלכלה מתפתחת בקצב מהיר, נדרשים מאמצים נוספים ומעורבות הדוקה של עסקים ואיגודים, כדי לקדם שדרוג מתמשך של מיומנויות במהלך חיי העבודה.
- מערכות מסים והעברות לחלוקה מחדש יעילה: חלוקה מחדש מתוכננת כראוי באמצעות מסים והעברות היא מכשיר רב עוצמה שתורם למידה רבה יותר של שוויון וצמיחה. בעשורים האחרונים, בארצות רבות נחלשה יעילותה של החלוקה מחדש בגלל הטבות גיל עבודה שלא עמדו בקצב עם משכורות ראליות ומסים שהפכו פרוגרסיביים פחות. קווי מדיניות צריכים להבטיח שאנשים עשירים יותר אך גם חברות רב-לאומיות יישאו בחלקם בנטל המס. הפסדים גדולים ועקביים של קבוצות בעלות הכנסות נמוכות מדגישים את הצורך בקווי מדיניות תומכי הכנסה מתוכננים היטב ובהוצאה חברתית אנטי-מחזורית.

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

תקצירים רב-לשוניים הם קטעים מתורגמים מתוך פרסומים של ה-OECD שפורסמו במקור באנגלית ובצרפתית. ניתן להשיגם ללא תשלום בחנות המקוונת של ה-OECD, בכתובת [www.oecd.org/bookshop](http://www.oecd.org/bookshop)

למידע נוסף, ניתן ליצור קשר עם יחידת זכויות ותרגומים של ה-OECD, מינהלת ענייני ציבור ותקשורת, בדוא"ל: [rights@oecd.org](mailto:rights@oecd.org), או בפקס מס':

+33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)  
2 rue André-Pascal, 75116  
Paris, France

תר האינטרנט שלנו [www.oecd.org/rights](http://www.oecd.org/rights)



[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2015), *In It Together: Why Less Inequality Benefits All*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235120-en